

WESONA

1938-39

VESNA

1938-39

1. štev.

UREDNIK

St. Jaucy

Sonce:

Sprekod ob Krki

Preko nasipa v tajne globine
 vali besirijo,
 kalni pretijo
 vsakogar v črne palaziti trize...

Di pomoči, kdor blizu jim pride,
 varje zaide---

Tega ne reši rōka
 postelje strašne, tēne obōka!---

Vali bezirni dalje kitijo,
 besrostin jezo v peni krotijo---

Mi smo veseli, mirni
 v skritega sorca zarji večerni---

C.F. Žagar:

Pajek

Da bi pajek muko ojel,
si je spletel mrežo
in potem se ves vesel
je podal na prežo.

Ptič nad njega prileti,
mrežo, pajka v njej zagleda.
„Teqa pa privoščina si!
Hrustal pajkov nisem leta.”

Preder pajka je pozobal,
to mu je dejal:
„Drugemu si jamo kopal,
sam si vanjo pal!”

Boleslav:

Ljuba

Kako si čista, ti devica moja,
kako si bela, ti poljana srežka,
kako si ljubka, moja ti prenežka;
o, jaz te ljubil bom do korca boja!

Blestiš se kakor zgodnja mai danica,
med vsemi rajsvetlejša si zvezdani,
zvečer ti prva zvezda si neba mai;
ti bodi vedno moja le vodnica!

sem videl druge še, a ni bolj čiste,
čeprav sem v sveta dolgo gledal liste,
da našel večjo zvezdo bi, čistejšo.

le zdaj goreče ljubim te, devica,
častim te, srca mojega kraljica,
slavim te, o vodnica v pot svetlejšo!

Boleslav:

Gospod!

Gospod, otki mi dušo smrti, reši
 pogina jo, ker že umira--- migni
 ia bo zadosti--- o, vsaj malo vzdigni
 iz blata jo--- iz žejo ji uteži!

Ciril:

Pri studencu

Je zarja jutranja oblila cvet
 o lesketajoči rosi iz grmčije,
 kjer se topilo macko petje ptičje,
 pod skalo pa srebro je orelo o svet.

Vodó je režer veter vodil o tok,
 ki iz tolmarov butal je ob skale,
 kjer mnoge kaplje so o vrtince pale,
 ker so ljubile le brezplodni jok.

Rakje pa poti burja je prišla,
 da trda je, se je pozvalo,
 korj bele gribe je o rebo metalo —
 mlakuža iz kristal sta se razšla.

Kristalkozlata sonce vije zarja,
 go s čistimi očmi o obličje gleda —
 in a oblak drug tême za vladarja,
 o grom, vikro riti luna sije bleda ---

Ciril:

Dekletovo svarilo

Študentov ozik nisem jaz ljubila,
 ki vedno pravili so o ljubezni,
 če bili so pijaki ali trezki,
 kako sem pametno jaz to storila!

Je reka očistena srcu začutila
 ljubezni premečké oblak nebesni
 besed goljufa - kje so še oprezni! -
 pristupa v rožni čaši opazila.

Sedaj se smili vsem deklet uboga,
 ker prej cvetoča lica so uvela,
 lokavi ljubček seji vedno roga.

Kot jaz bi zdaj lahkó bila vesela,
 če vedla, o kaj preorže nje se vloga,
 medu besed bi precej ne verjela!

Ciril :

Ketteju

Poet ljubezni, nežnosti, mehkoba,
klicar karavi robe, svetle dobe,
glasnik ljubezni za resnico, luč,
ki bi bila v bodočnost lepšo ključ!

Ko v ljubko Novo mesto si prišel,
v temo ti je za svetil plamen bel,
da v mrzli duši je pomlad zacvél -
deklet vsek novomeških cvet, Anžela.

Ob krki, gričik so ti rasli cveti,
dišeči kot vijolice soroti ---
v poletje ni še stopil tvoj korak,
ko padla slaka je, objel te mrak ---

Drago:

Sponziorček

Florence---

Kraljica pomladi stoji v valoviti pokrajini in njeno zlato telo izžareva milijone bliskajočih se žarkov. Nad njo plava "modro nebo italijansko" in se ji kot svileni tans-riica opija okrog glave, ki nosi nedolžno cutje - bele lilije.

Trebrn plašč, posut s temnimi rubini, si je oparala okrog svojega božanskega telesa. Na prsih ji zeleni venec vedno pomladne mirte. Ljubi mlečno belo roko nam rahlo iztega in veselo blisča:

"Pozdravljeni v moji domovini!"

*

Ta ko je nas objelo njeno svileno naročje, ko smo stopili v njene ozke srednjeveške ulice, je nas v ljubigni objela in poljubila s svojimi rožnatimi ustnicami. Ta nebeski poljub je vzcvetel kot vrhuca in še danes čutim njegov sladko omamni vonj, gorak dotik trepetajočih ustnic.

To tvoje darilo, o večno mlada kraljica lepote, me bo vedno spominjalo na Tebe!

*

Kot temno Polifemovo oko stoji na krovniku Galleria Pitti. Njena veličastna stropa je stoležja neus gre pred njo svoje mnogoštevilne občudovalce, ki stime nad njeno neto resnobo.

V njeni sencu stojim in pričakujem. Moje oči čakajo, da zdaj pa zdaj prijezdi iz mogočine palače sam oče umetnosti - Michelangelo. - Ga je vidim, kako prihaja! ---

Kot kralj Matjaz gre zmagoštr. V desni roki vlti svoje težko železno kladivo, v levi drži dleto in temna brada mu leži na pesih. Obraz je nepremičen, trd kot korenin in močno ožgan.

Je že pred mano!

"Pojdi, gremo v Gallerio!" me zbudi iz teh čudnih sanj Ivanov glas.

Obrnil sem se in odšli smo v svetlo morje naj večjih biserov Rafaela, Rubensa, Lippia, Botticellia ---

*

Oh, kako sončen je bil jame dan, ko sem hodil po zemlji velikih umetnikov! Na vsak korak sem srečaval bisere, pri vsakem pogledu sem čutil sij neumrtivih umetnikov.

Lauje ---

Ave, Florence!

Ciril:

Resnična zgodba

Nekaj pustih, dejevnik zrim je že preteklo od one nedelje, ko sem občudoval mladega gospoda, ki se je nemirno smučal po zasneženem gričku. Veikrat se je molče, nepremično zaprl v belo daljavo, kamor so se razpršili ko iveri številni mučarji, česar je okoli njega zvižgala in tulila ostra, kolena burja in mu nosila v obraz sneženi pršič. Jasno mi je postalo, da nekoga išče.

Prisopel je na vrh odročlega grička in se zamerknil v sinje nebo, ki je bilo prepreženo z belimi oblaki, poslobnimi razmetani vrskni tavnici. Na zahodu so se barvali z oranžno, svetlordečo in škrlatno barvo, vzhod pa ni je nadel vijoličasto oblačilo.

Ža njegovim hrbtom je tiho prisnučola lepa, mlada deklica z globokimi, modrimi očmi ko čisto gostko jezercu in lica so ji žarila ko gorica jutranja zarja. Nekaj metrov pred njim je presekala njegovo smučino in v velikem loku smučice kot angel zaplavala po kristalni belini.

Neznani, čudaki gospod se je rahlo strel, ko je opazil to vitko, braso deklo.

„Blazno je za ljubljim varjo. Ti videl, kako je zatrepetal, mi je prijatelj nevidno zasepetal na uho.“ Ko
pes

res za zajcem voha in stiče za njo."

Tujec se je brez premisleka veselo spuстил v dolino. Ko je obrvel z največjo brzino, je začutil pod brgeirimi smučimi grebenaste meje, se močno zapugal in se je zaril v debel potuhnjjen zamet ter ves krvav po obrazu in stokajoci oblezal v pogrezajočem se megli. Šele čez nekaj minut se je z velikim trudom odpel zledebele smučni in počasi odšepal po smučarskem tiru proti mestu.

Njegov ideal, smučar, dražestna Evinu hčička, ki je bila zlato jedro vseh njegovih sanj, se je od nra nasmejala, ko je videla vojzga pridnega lovca, ki je imel zasluženo plačilo v kolenem megli in med bodečim grmovjem. Ta rečica je odhitela k vojnim prijateljicam na živahno smučičke, da jim bij pove veselo in žalostno zgozbo.

*

V ponedeljek je spet prišel oni čudlaški gospod, ki je bil bajè - profesor, na pobeljeni hrib, kjer je že mrgoleto mladih smučarjev in smučark, pa tudi taka starejša dama je zašla med razporejeno mladiho v svojemu navdušenju - za mladost, čiprav je bila je zdavnaj tonila v neskončno puteklost.

Gospod se je prižugal z debelo, rjavo perlico in iz žepa na sivem plašču mu je kukal črn fotografski aparat.

Lep in gluh je bil za ves živžav in njegovu bliskajočo se oko je iskalo le eno bitje, ki je že nekaj dni polnilo njegovo ljubečo dušo, in katere podoba mu je stala vedno pred svetlimi očmi ter polnila njegove sanje z opojno sladkostjo.

Opazil jo je. Skrivač je pripravil svoj fotoaparat, stopil proti veselini, mehljajočim se, različnim deklicam in brez besedice slikal svojo božansko dekle.

Jačeli mu se glamo posmihovati in se pogati skoraj blaznemu gospodu.

"Bedak!" mu je stopeno riknila njegova vila, ko je začutila desetine porogljivih, posmehljivih pogledov.

"Gospod, mar ni škoda ploče?" je prete glameje dodala in ga olivje, groječe pogledala.

"Ne, gospodična, nikakor ne!" je globoko vzdihnil, se radostno in hkrati neumno zamujal ter se vnil po gozji proti mestu.

Zmajeval mu z glavo je tudi drugim v hotelu

vaujo, da more biti že nekoliko starejši človek, ki je nemara že precej okusil življenje, tako neumen in srdaško zaljubljen, ko je vendar še toliko deklie po božjem svetu, ki zaman čakajo svojega ženina.

* * *

— Tudi nekaj smerni sem našel šele pot iz tega gubenskega labirinta, kljub te bezglave, skoraj blazne gubezni, zaradi katere je ^{gospod} zaprosil, naj ga premešči iz našega gubkega mesteca.

„Posebno topla pa je lirika pesnika ---, ki človeka resnično ogreje,“ sem ves zasruden čital v neki literarni oceni, da mi je skoraj sapa zastala.

Da, sedaj razumem! Sedaj mi je jasno!
Gospod je bil pač — pesnik!

Ministrska kriza

„Slušis, Janez, spet je ministrska kriza.“

„Beži, beži!“ je Janez odvrnil.

„Res je. Ja gotovo vem.“

„Ministrske krize sploh nikoli ni, ker je vedno dovolj ljudi — za ministre!“ se je Janez odrezal.

Drago:

„Vesna“ 1936.

Skoraj pet let so molčali novomeški kongreganti. Za pet stolpih let (zadnja šte. „Vesne“ je izšla 1931.) je uganila leposlovna tradicija novomeške „Vesne“, dokler ni javel nad trubo zimo gorak jing. Polde Porše je l. 1936. uvidil in izdal letno številko našega literarno vzgojnega glasila.

J veseljem sem vzjel v roke 28 strani obsegajočo „Vesno“ in z užitekmi sem prebiral stran za stranjo. Trinajst pesmi (ena hrvaška, ena francoska), dve kritici, ena sličina, šest razpravic, a poleg tega še uganke, šah in križanke. Oblikovno pa krasi „Vesno“ razločna pisava in doboje lepo izdelanik slik – ena skoraj umetniško dovršena (Skebe, Novo mesto).

Med pesniki, ki so se predstavili v tej številki „Vesne“ (Lavoslav, Janez, Dore, Liko, J. D.), moremo že na prvi pogled opaziti, da je med njimi velika razlika. Dore, Liko in J. D. prikazujejo ostala dva, med katerima pa je zopet boljši Janez, a tudi Lavoslav, ki je najbolj plodovit, se dvigne do poetske višine, zlasti v pesmi „Krdik iz tujine“, dočim pa je njegov „Slika iz Golgoté“ mogoče najslabša. – Ena najboljših pesmi pa je po moji sodbi Doritova impenija „krak“.

Med prozaisti sta se oglasila Lavoslav in Janez. Lavoslavova „Štiripresna deteljica“ je najboljše in lepši poslovni spis v tej številki. „Teme“ in je poln sentimentalnosti. Je to Gubezenska zgodba fanta, ki se mu vsako jesen povrača ob orumencem kostanjivem listju krepeneje po prvi, neizpiti Gubezni. Jezik je še obkaj lep, moti pa veliko število slovničnik in miselnik napak (Krkka je žuborela ---). Poljša je Janezova slika „Pismo!“ Kratka vz- bina: Janez sanja ob tiho prihajajčem večeru o rojstnem do- mu in porodi se mu misel, da bi bilo boljše, ko bi ostal na zemlji svojih dedov in ne bi šel študirat. Te misli pa mu nena doma prekine mati, ki mu prinese v mesto denar. Janez vstane in na tla mu zdrkne drobno pisemce. - V tej sanjavi zgodbi se neopazno recata dva ženska lika: mati in dekle. Mati z udrtinui očmi, vsa betežna prinese svojemu Janezu denarja. Dekletovo lice se pa nam pkaže ob vonjivem, belim pivencu. Obe sliki pa sta samo na- kazani. Matancineje je izdelana le Pešernova misel:

„Da b' uka žerja me iz tvojga sveta ---“

Ta lirčna slika pa je brez dvoma najboljši studentovski rad v tej številki „Teme“. Klatsa je njegova proza „Ko je metrim zoomilo ---“.

Od razprav se posebno odlikujejo Trnkove (Kavc socialno delo, Mahnič - glavnik načel). Regruti pa ne omenio Lirilove (Nedelja, šport in turizem) in Mirjakove (Razmerja in sorazmerja). Prav prijeto pa se čita tudi nova razprava "O pomenu glasbe" in Milkina "Euharistija in mi".

*
Taka je "Vema" iz leta 1936. Njena literarna vrednost ni Bog ve kako velika. Tma pa veliko za sluzo, velik pomen: v vrste kongregacijistov je prinesla novo zanimanje in ljubezen za leposlovje, da je vzbrstelo je precej obetajotih mladih, ki so obrodile je prve - čprav se kisle - sadove.

Drago: Out - out!

Ves net stoji pred odločitvijo: ali za Boga ali proti!
Politika, gospodarstvo, znanost, umetnost, da - tudi
literatura stoji pred to nujno odločitvijo. Out - out!

Mi nočemo brezbožniške, protiverske literature, ki
je v službi rdečega pekla, ki propagira zastarele,
tahle in razkrajajoče marksistične blodnje, in zato
zavračamo liberalno-materialistični žon in marksi-
stično, ljudskofrontasko loolobnost - bolj rečemo: ja-
dobnost! Nočemo polovičarske popustljivosti, zato odkla-
rijamo dejanje! Mi cenimo in hočemo le resnično slovensko,
katoliško leposlovje!

Umetnost je odsev božje lepote. Prava literatura
nam mora pokazati pot do večne Lepote in edine
Resnice, četudi ob njenih kontrastih. Mi to hočemo in zahtevamo!

Nov literarni rod bo vstal slej ko prej iz slovenske
zemlje. Prišel bo in zmagal je njegov! Avgustin, Dante,
Laloleon, Langoni, Chersterton mu bodo svetili
in kazali pot. Ta novi rod, ta vstajajoča mladina
bo v službi večne Resnice pokazala svetni, da more
biti tudi slovensko slovstvo katoliško in moderno! - -

Jože:

Čarobni lik

1	2	3	2	1
2	C	E	C	O
3	E	R	E	T
2	C	E	C	O
1	O	T	O	B

1. največja povodenj
2. zvalnik gimnazijskega profesorja
3. breme (sh)

Iz uredništva

Uredništvo se je trudilo, da bi zbudilo k življenju spečo "Pesno" 1937. Tve je bilo zaman. Ostala je v rokopisih — ki so se je gotovo izgubili.

Sedanja številka se je zaradi tehničnik ovir nekoliko zakasnila in izšla kot 1. številka 1938/39. letnika "Pesne". Čeprav so vsi naši radovi še zeleni, se vendar kažejo tu pa tam rdeče lise, prvi znaki gorenja, ki mora biti znak naslednje številke. Studentje ob Heki moramo sploziti našo literarno tradicijo! Pogoji so dani!!

IT8.7/2-1993
2007:04

Colortrac

www.colortrac.com

Printed on Kodak Professional Paper
Charge: R070405